

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Mercuriale Joannis andree

Johannes <Andreae>

Uenetijs, 8.VIII.1499

[Littere F]

[urn:nbn:de:bsz:31-323789](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-323789)

iura de eo loquentia intelligi de coniuge baptizata. et concedo argumentum in heretica scripta in principio solutionis per que etiam concedo ultimum argumentum quod quo ad hereticum solutioni concordat. et per predicta pateat quod si sola in capacitas non baptizati impedit cognationem contrahi ubi misceas christianum pagano siue in eodem actu leuandi siue altero baptizante dicas alterum leuare. semper cum christiano contrahitur vera spiritualis cognatio. regulariter enim non vitatur vitale per inutile adiectum eodem titulo. vitale.

Regule iuris civilis huius littere. E. sunt he.

Ius est nolle qui potest et velle.

Penalibus casibus non solet in patre de peculio actio dari.

Quod raro accidit si tamen agendis negociis computatur.

Hec nam cauillationis quam greci sic appellat ut ab euidenter veris per breuissimas mutationes disputatio producat ad ea que euidenter sunt falsa.

Sola deportationis sententia auferit que ad fiscum perueniunt. Et si nihil facile mutandum est ea. solemnibus tamen ut equitas euidenter poscit subueniendum est.

Ad que partes diuidi non potest solida a singulis hereditibus dominorum. In re dubia benigniore interpretatione sequi non minus iustus quam tutius. expressa nocent non expressa non nocent.

Que dari impossibilia sunt vel quia in rerum natura non sunt pro non adiectis habentur.

Ex qua persona quis lucrum capit eius factum prestatur.

Actum legitime

legitime apprehendit factum et modum ut si factum in se sit legitimum et sine peccato et legitimo modo factum. Jo. mo. qui dicit de duplici defectu vel profectu heri de restit. spo. pisanis de renuci. dilectus.

Prima glo. dicit unde sumpta et ponit exempla et inducit regulam conuersam. Secundo no. q. dicit non retractari non dicit non impediri per quod soluit contraria.

In prima glo. ibi. l. j. non est nouum ut que semel utiliter constituta sunt durent: licet ille casus extiterit a quo initium capere non potuerunt. et ibi adoptiuo. adoptiuo est emancipatus ea que fuit vxoris patris adoptiuo ducere non potest quia nouerit locum habere: tamen si prius duxerat repudiatam ab illo et postea adoptetur licite sunt nuptie ut in. l. si qua. et ibi si a me. vide infra et ibi si aliter: afo in. l. ij. et dicit iudicium solui cum iudex litigatori succedit. In prima glo. ibi ne furiosus. By. allegat. ff. de his qui sui vel alie. iur. sunt. l. patre furioso. et dat sibi exemplum de eo q. fecit testem quod non vitatur per eius furorē superuenientem. ff. de testa. si is cui et de bo. po. secundum tab. l. j. §. sufficit allegat et pro concor. ff. de acqui. hē. si seruus quia. §. vlt. et ibi factum erat et profectum secus si inchoatum et sic loquitur contraria. ff. de seruitu. l. p. parte. ff. ver. ob. si sub vna. §. si q. via. ff. suspe. tu. post finitam. ff. de lib. agnos. l. iij. §. q. secundum By. q. per h. arguit quod si post inchoatam inquisitionem an suam superueniat ordinarius accusator: quiescet inquisitio. secus post suam nisi probaretur puaricatio. ff. de p. vari. l. iij. de li. ho. ex. l. iij. §. sic tamen postea et de accu. l. sicut. §. idem: et de adul. si maritus. §. si autem. ad h. vltimum vide quod no. in spe. de inquisi. §. nunc videndum v. vlt. queritur. et plenius dixi i. §. nunc tractemus super ver. porro. si per id quod primo dixi soluuntur etiam contraria que signat Jo. mo. de deci. quemadmodum. s. de iureiur. de deci. si pauper eod. lib. de preben. nam in qualibet illarum factum licet inchoatum esset non tamen erat profectum.

Ec regula

facit ad questionem quam disputauit de electore vel teste qui excoicant post votum depositum vel post iuramentum que sic proponebatur. Florentinus anonicus post depositum votum in scrutinio iam publicato et te

stis quod post iuramentum prestitum excoicant ab homine vel a iure vel econuerso. s. cum prius excoicati essent postea absoluuntur. postea primus eligit. secundus dictum suum deponit. de predictis electione et attestacione disputandum est an valeant.

Ne faciamus octo partes in his quattuor questionibus hunc ordinem teneamus quod in omnibus his questionibus allegamus primo per inspiciendo principio primo. s. statu eligentis vel testificantis. secundo in his omnibus allegabimus pro sine inspiciendo et ultimo statu predictorum et in parte prima probabimus duo. primo quod superueniens excoicatio non impedit electionem vel testimonium. secundo quod superuenienti absolute non conualecat votum depositum vel prestitum iuramentum. Ad primum inducent quattuor. s. nouum casum similitudo. secundo proficiendi necessitas. tertio absurditatis et fraudis euitatio. quarto hec regula.

Circa primum video quod superueniens diuortium non impedit prius conceptum: nec ipsius partum postea natum iudicamus illegitimum qui si. sint le. cum inter. sic nec superueniens excoicatio vitabit votum depositum vel prestitum iuramentum maxime cum illi actus videantur indiuidui et se habere primum ad vltimum sicut conceptus ad natiuitatem quare impedimentum post inchoationem superueniens nocere non debet. facit quod no. vij. q. j. nihil de cele. missa. de homine per inno. et moder. de sen. excoi. nuper. et hoc sic fortificatur. si quis inchoauit contra superiorem suum iter ad papam ad impetrandum quod excoicatio non licet de rescrip. c. j. li. e. si postea ille superior illi excoicatus: per illam excoicationem non impedit impetratio et sic facit iter inchoatum de appella. dilecti. sic dicit excoicationem non impedire electionem vel testimonium iam inchoatum ut ponit thema nam et inchoata iurisdicatio ordinaria delegata et conseruatoria durat his casibus quibus extingueretur si inchoata non fuisset. ff. de iudi. si quis postquam et. l. vbi. et de iurisd. om. iudi. cum quidam de fo. compe. proposuisti de offi. lega. c. si. de offi. de le. c. si. li. eo. hinc est quod negociorum gestor et socius post mortem domini et socii inchoata perficit l. nouam non incipiat. ff. de neg. gest. na. et seruus. §. si vivo. et pro socio. l. heres socij. sic et iudex cecatus. ff. de iudi. l. cecus. et no. de re iudi. c. si. li. eo. et religiosus notarius perficit rogationes inchoatas l. nouas non faciat de hoc no. de here. ut officio. §. ad conscribendas li. eo. per que concluditur quod licet his de quo queritur predictos actus inchoare non possit illos tamen perficere poterit. ad quod satis facit. l. is qui. ff. de publi. iudi. in fi. vbi accusatio nem inchoata perficit qui illam de nouo inchoare non posset nam si ante interdictum aliquid facere ceperam post interdictum illud perficio sine pena. ff. de publi. et vec. l. cum insule que alias incipit cesar. et dixi de costi. c. ij. sic i proposito dicam de excoicationis interdicto nam etiam prohibitus facere potest perficere multo fortius perficere quod minus est ut patet ad sensum primum patet de iude. iudei et. c. consuluit. et. C. de iude. l. fi. Secundo probat hanc necessitatem que artat perficere inchoata: certum est quod post publicatum scrutinium acquisitum est ius nominatum ita quod necesse est illud eligi de elec. publicato. et facit satis quod ibi dixi in. x. questione. Item cogitur testis deponere maxime post prestitum iuramentum. nam et h. iurat ut patet ex no. de testi. fraternitat. sed licet prohibeat excoicatus voluntariam electionem facere non tamen necessariam et idem de teste. nam post inchoatum iudicium fam. hercis. necessariam alienationem facit quod voluntariam facere non posset. ff. fam. hercis. alienationem. ad ide. C. de adm. tu. cum quedam cum suis concor. ff. de ali. mu. iu. ca. fac. l. ex hoc. §. si. Item sicut reliqui debita sic et istud poterit peti ab excoicato de iudi. intelleximus de excep. cum inter cum sibus. hic est quod necessaria receptionem canonici faciunt excoicati de rescrip. c. capitulum quod intellige ut dixi de preben. pro illorum. Item excoimunicatus conuentus recusare potest iudicem et tunc eligere poterit arbitros. Item si appellat in appellationis causa impetrat et eligit delegatos. s. eo. li. de rescrip. c. j. sicut ergo illas electiones facit quasi necessarias sic et istam facere poterit. nam et alias video quod iurisdicatio que alio periret. s. morte delegantis re integra durat ratione iuris iam quesiti per gratiam factam. s. eo. li. de offi. dele. Ber. Jo. an. c. iij)

si super. sic in proposito potestas alias peritura p' excōicatio
onē daret rōne iuris iā q̄sri ex scrutinio publicato.

Tertio vt dixi pbat h' absurditatis z fraudis euitatio.
nā als sequeretur q' eēt melior cōditio delinquentis si nō ex
cōicatus cōpelleretur eligere z deponere: excōicatus vero
non. z hoc esse non d3. xvj. q. j. legi. de preben. cum qui li. eo.
ff. quod vi aut clam. l. seruius. z possit fraus pcuratorū p ca
nonicum variare volentē q' se procuraret excōicari v' pmit
teret actum dānatū puta tēpore collationis pcutiendo cle
ricum z tabbus fraudibus claudenda est via de diuoz. q̄nto
ad si. idem in teste. sepe. n. id pcurarent vt euaderēt onus b
ponendi de accu. inquisitionis. vel id procuret forsan aduer
sarius d' offi. or. q. pleriqz. z in bis interest partis que iam fe
cit expensas in citatione partis z aduersarij z puocādo ip
sum testem in veniendo de rescrip. statutum. §. penul. cum cō
cor. li. eo. p que concluditur q' superueniens excōicatio neu
trum horū impedit z pro hac parte facit regula ista cum su.
• is concordā. **P**ro eadem parte. s. quod superueniens ab
solutio non p'sit inducitur quinqz ratiōes z tres glo.

Et primo illud vulgare. difficile est vt bono peragantur
exitu zē. j. q. j. principatus. nec sumpsit initium ab origine eq
tatis. xvj. q. iij. si sacer dotes. z initium z causa spectāda ē. ff.
mā. si procuratorem in prin. pro socio. si id quod. §. si filius.
Scdo inducitur p hac pte dec. si eo tpe d' rescrip. li. eodē
vbi inspiciuntur inhabilitas q' erat tpe date. z si inhabilitas sup
ueniens tempore vacatiōis. **T**ertio vide q' tutorē nō re
cusat p'ilegium superueniens ē ante decreti dationem. ff.
de excu. tu. tutor. petitus. j. responso. ad idem. eo. ti. l. ij. §. q
ad munnera. z de iure imu. l. semper. §. hoc circa. sic dicaz q'
p'iuilegiū absolutiois superueniens testem vel canonicum
nō iuuabit. **Q**uarto seru' liber factus non repetit q' in
seruitute deposuit. ff. de po. l. j. §. si suus deposuit. sicut z de d
licto prius facto puni' vt seruus. ff. de pe. l. i. licet sit cōtra. ff.
si ex no. causa. l. penultima. z ibi soluitur. **Q**uinto aduertē
dū q' canonicus in substātibilibus scrutinijs z testes in iura
mēto susceperunt officiū eligendi z testificandi: illud vero
tempus suscepti officij est inspiciendum de pba. post cessio
nem. nā z testis debet eē testabilis tempore quo signatur te
stamētum nō tempore mortis testatoris. ff. de testa. ad testi
um. §. j. z facit quod ibi nō. **A**d questionē facit qd nō. d
preben. dilectus. ij. de iudice delegato qui tēpore impetrati
rescripti erat excōicatus z tempore presentationis absolu
tus z videri pōt q' ibi scripsi super glo. ij. Item qd nō. §. eo.
li. de rescrip. statutū. §. j. in fi. iij. glo. de delegato qui nūc est
sed tēpore impetrationis nō erat abilis. **I**tem q' scripsi
de elec. innotuit sup. iij. glo. scilicet q' legitatio vel ordo su
perueniens non iuuat electum. per que cōcluditur q' super
uēniēs absolutio nō prodest ex quo tempore voti depositi
vel prestati iuramenti erat excōmunicati z facit pro hac par
te regula non firmatur. eo. ti. cū suis concoz. z per bec oia cō
iungit cōcluditur inspiciendum primū statum eligentis vel
testificantis. **I**n contrariū q' inspiciatur vltimus status
predictorum probatur primo q' superueniens excōicatio i
pediat vtrūqz. secundo q' profit subsecuta absolutio.

Ad primū inducam quattuor rōnes: erunt prima z secu
da p'gnantes. quinto inducāz duas glo. **D**e primo cer
tum ē q' principaliter in electione pōderamus ipsam pnun
ciationē electionis vt verbū sonat z in testimonio ipsuz di
ctum depositū. p'mū pbat dec. perpetuo de elec. lib. eo. vbi
per totū depositum in scrutinio nō cēsetur elector nec penā
electoris incurrit nisi sequatur electio z dicūt iura inspiciē
dū tps electiōis de elec. dudū. i. z. ij. **S**ecundo probat de
cre. i. de excep. ibi in ferendo testimonio. pbat et ex eo qz
iuramētū non est de substātia testimonij. quod patet quia
pōt remitti de testi. tuis. z forte sequi. de hoc scripsi de testi.
c. de testibus. si ergo illa tēpora sūt inspicienda z illis tēpo
ribus erāt inhabiles ergo zc. nā z quādoqz ad cautelā ab
soluunt excōicati vt eligē z testificari possint de testi. veniēs
ij. ad finez de excep. apostolice. sic ergo inspiciet omne tps
electionis z testimonij. vt oi tēpore habilis sit sicut in p'scri

ptione canonica requirit oi tpe bona fides p'scrip. c. fi. hoc
eo. ti. possessor. §. vnā p'ctationē sicut illi q' agit ad exhibē
dū debet interesse tpe litis cōtestate z tpe sine. ff. ad exhibē
dū tigni. in fin. **S**ecundo video q' superueniens excōica
tio repellit actorem a psecutione iudicij. inchoati de excep.
pia. li. eo. superueniens reuocatozia reuocat ius iā ichoatū z
cōpetens ex quo pfectū nō. erat de concess. preben. c. fi. li. eo.
superueniens suspicio facit iudicē recusari de offi. dele. in iuan
te. ff. de iudi. iulianus. ij. superueniens arrogatio soluit iudiciū
inchoatū. ff. de iudi. si a me sic dicā zē. **T**ertio votū depo
sitū i scrutinio eq' paro spōsalibus de futuro z electionē spō
salibus de p'senti. sed post sponsalia de futuro superueniens im
pedimētū annullat matrimoniū subsecutū de eo q' cog. cō
san. p'ueiēs. j. z. ij. z. c. ex litteris cū multis silibus. Idē ergo
dicā de impedimēto qd votū sequitur vel electionē pcedit z
idē dicā in teste q̄sri ēt iuramentū sit de futuro z de p'senti
depositio. **Q**uarto video q' ex parte electi impedimētū
ē quod sequitur electionem z pcedit cōfirmationē illam
vitiat z pcedit d' iure iur. c. fi. li. eo. z de elec. vt circa. Idem
z fortius dicā de v'io eligentis qd pcedit electionē faciat
lex qz in eū casuz. ff. ad. l. aquil. z institui. d' inutili sti. §. j. cum
fi. de teste. videt expressuz de testi. co. p'terea. **Q**uinto fac
qd nō. de affinitate superueniente ante declarationē vel addi
tionem quā facit testis ad dictum suū in autj. de test. §. illud
coll. vij. facit pro hac parte opinio Ain. z Inno. quā notau
in pre. dec. publicato. z quā ibi posui in. xv. q. **Q**uod aut
p'it sublequēs absolutio ēt inducunt quattuor rōnes p'gnan
tes z datur remissio. **I**llud at sic pbat. sufficit q' tpe se
tētie ius ppetat actori l3 tpe litis p'state nō cōpetierit. ff. d
rei ven. sinant. §. j. ff. ad exhibēdū tigni. §. si qd. qd itelligas
vt d' re iudi. abbate. li. eo. z si si recte agebam pignozaticas qz
nondū soluerē si post litē cōtestatā solui p me fer' snia. ff. d
pig. ac. si rē. ij. §. si. z idē i silibus sic dicā zc. **S**cdo video
q' sufficit p'ui quocūqz tpe habuisse liberā matrē dū erat in
vtero. ff. de sta. ho. z seruozū. §. igēui. isti. d' igēuis. §. sufficit.
Itē sufficit q'cūqz tpe sciuisse d' cognatj. ff. d' reb. du. si cogna
tj. z marie v'io tpe. ff. do. cā mortis. l. mortis. sic dicā i ppo
sito sufficere quocūqz tpe p'cipue v'io. l. facte electionis z
dicti testimonij illi sint habiles. z sic dicaz q' fauoz libertatj
vel testamentozū inducat q' sunt dicta. r'ndetur q' ēt hic ē fa
uoz vocationis vitandē z veritatis pponende. de primo de
electione. ne pro d'fectu z. c. qz pp eo. ti. cupiētes li. e. cū mul
tis similibus. de scdo. xiiij. q. ij. quāquā. de proba. qm contra
vt lite nō cōtest. qm frequēter cum similibus. ergo z ppter
būc fauozē sufficiat vltimo tpe istos habiles fuisse. **T**er
tio video q' si iudex cui p'iceps cāz cōmisit tpe iudicij erat
p'uatus z tpe sine sit spectabilis appellatur ab illo vt a spe
crabili. ij. q. vi. anteriorum ad fi. ad idē. C. de ap. precipimus
§. sane. z qui reliquit alimēta que viuus p'stabat inspiciētur
que p'stabat vltimo tēpe. l. mortis. ff. d' ali. z cib. le. l. mela. §.
sed si alimēta. ff. de iure fil. nō intelligitur. §. si quis palam.
faciant pro hac parte. ff. de le. iij. l. i. de leg. pre. pe. bo. pol. l.
iteruēt q'stio. ff. de iur. codi. l. i. qui z. l. cōficiūtur. §. si post.
Quarto cōstat q' indubio debemus interpretari vt res
potius valeat qz pereat de verbo. sig. abbate. ff. d' rebuz du.
l. quotiens. Item nil impedit eum qui ius non habet scruta
tores dare vel votum deponere dummodo nō eligat. ad hoc
de elec. cum ana. nec excōicatio impedit obligationē iuramen
ti quod patet qz multa necessaria iuramenta p'stat excōica
tus vt patet de sen. exco. cum desideres z no. de iura. calum.
c. penultimo. sed z de iuramento testis aperte probatur de
hereti. in fidei fauorem. li. eo. per que concluditur q' p'sit ab
solutio facta ante electionem vel testimonij depositionē z ex
his cōiunctis pbat vltimū tēpus spectādū. **P**ro p'ia ve
ro z pro secunda parte principali adhuc potes quere' argu
menta in questione quam posui super regula in obscuris. z
per no. de elec. dudum. i. de cens. c. iij. z in broc. lxxij. i prin.
Solutio istarū quattuor q'stionū hoc modo dabitur vt
i. primo soluat qd dicitur d' electore. secūdo qd d' d' teste
demū contrarijs respondebitur. **E**t in duabus questio
nibus

ndus qbus de t
electio. z de p'm
sunt bec opinio
vt ibi scripsi in p
eodē Inno. c. d
q' z facit qd nō d
ipoz actum bo
z p' ibi nō. z vt
bent z p'ntia p
municat' nō ēt t
notatio vt infra d
spe. de teste. §. i
p'ntia tres opi. z
iuramentū excōi
pōt. In casu v'
p'ntia ante qz
dicationis z iuram
opponit poterit
naturā ēt astring
dam vt est dictum.
li. eo. nā infamia sup
p'cedens non v'iet
te roccandus sum de
nam appo. r. l3
p'ntia admittat
tpe depositionis. l
q' impediat fidem
nō car' dabilis mil
litem ante testim
chepouerat me
conuatus depoi
videt. sic solue
q' p'ntia concepi
nam ex culpa vel
v'ietate nature
v'iet obstat qd
videt solentari
uel vt p3 p' allata
annul'at excōi
or p' illam p'ficiē
li. eo. excōicatio eff
bion est v'ietū in
reco iudice z not
laqz h' responde
tū ab accusatione
nā nā nā in p'p'i
thimias est p'eri
conuictio nō afficib
z t'p'ntia culpā. z
inipublicato h'ntoz
excōicationē nā
ca. qz d' h'ntoz. z sic ob
teste v'iet v'iet ind
ip'ntia ad absolutio
enā h'nti absolutio ad
de test. ad si ad regul
p'ntia nō inchoatū
p'ntia gl. z sup regula
p'ntia p'ntia qz auter
tur. Joan. and.

nibus quibus de electore tractat puto quod neutro casu valeat electio. et de primo casu cum post scrutinium publicatum excoicatus fuit hec opinio Vinc. et Inno. not. p. eos in decr. publicato ut ibi scripsi in xv. q. in casu vero conuerso videtur fuisse opinio eiusdem Innoc. et clarior Compost. ut scripsi in cod. c. in vij. q. et facit quod non. de elec. si quando in prima glo. eo. li. conexas ipsorum actuum hoc probat que satis patet per conciliu quod propter et per ibi no. et ut ibi patet substantialia electiois inchoari debent et perfici per illos qui possunt et debent interesse sed excoicatus non est talis. in primo tamen casu saluum remanet ius noiato ut infra dicam. De teste vero prima quod not. per Guil. in spec. de teste. §. i. sic. quid si testis erat. et allegat ibi per et ponit tres opi. et demum soluit tamen inepie. Credo tamen quod si post iuramentum excoicetur quod repellat dictum deponendum vel de positum. In casu vero conuerso cum. i. tpe iuramenti excoicatus postmodum antequam deponat absoluit. credo quod ex quo tpe productionis et iuramenti non fuit exceptum post depositionem opponi non poterit illa excoicatio cum iuramentum quod de iure naturali est astringat etiam excoicatum ad veritatem dicendam ut est dictum. C Solutio probet decr. preterea de testi. co. na. infamia supueniens iuramento repellit testem et ibi: precedens non. vbi ergo tpe receptionis ad quam de necessitate vocandus sum de testib. c. ii. nil excipio per testem ipsum personam approbo. et in casibus decr. presentium post depositionem non illud admittat intelligo cum durat impedimentum tpe depositionis. illo vero sublato ut in casu proposito nil est quod impediatur fidem dicti in casu vero conuerso si tpe productionis erat habilis nil est quod mihi iudicet si non opposui inabilitatem ante testimonium cum nec ad illud vocari debueram et fieri potuerat me ignorante repellat ergo fidem dicti quod excoicatus deposuit contraria iniquum solutioni perdicere vident. sic solue primo quod dicitur de concepto non obstat quod ibi post conceptum non est reperiri culpam non enim fert diuortium ex culpa vel impedimento sequenti sed precedenti. Item de necessitate nature conceptus nascitur nec id posset mulier esse volens obmittere quod dicitur de individuitate non est verum de individuo solennitatis tantum ut misse hanc necessitatis ut canonis et per p. p. allata. non obstat dec. dilecti na. ibi iter inchoatum annullat excoicationem secuta ex vi appellatiois unde nec per illam proficiendum impediri potest. idem enim in casibus propositionis si excoicatus esset nulla quod dicitur de iurisdictione perperua ibi non est vitium in inchoante. idem dicitur de negociorum gestore loco iudice et notario nec sunt illi actus prohibiti. ad l. i. q. in si. responde ut ibi no. Item non est danatus ita prohibitus ab accusatione sicut excoicatus a spiritualibus. Item danatus accusat in propria iniuria quod excoicatus non facit. in teste etiam maius est periculum quam in accusatore de symo. l. in. l. cum insule non afficiebat interdictum personam nec in perficiente est reperiri culpam. Ad id quod dicitur de iure quesito ex scrutinio publicato fateor illud ius non deperire per superuenientem excoicationem canonum. ut dixi secundum Vinc. et Inno. in predicta. xv. questione. et sic obuiatur fraudi de qua tunc dicebat. in teste vero vbi essent indicia fraudis prouideret per compulsionem ipsius ad absolutionem de restit. spo. frequens lib. cod. posset etiam fieri absolutio ad cautelam quod dicitur de dixi in p. dec. veniens de restit. ad si. ad regulam istam dico quod verbum secundum denotat actum perfectum non inchoatum tantum et sic non obstat: ad quod facit quod dixi super glo. et super regula qui prior in questione porro in parte secunda post per. reliqua autem solutioni concordant aut facile soluitur. Joan. and.

Rustra. lxxv. De hac dictione videtur de quod scripsi. §. eo. lib. de accus. c. j. dicebat Jo. mo. quod hic poterat exemplum poni per. l. c. de re. pmu. qm. ff. de mino. auxilium in si. intelligit etiam regulam circa idem factum non circa diuersa ar. ff. de le. ij. cu. p. §. plane. By. allegat. §. liberti pro est huius regule sumi potest ex regula ex eo. eo. ti. recusat et hanc locum regulam quam prebentium est eadem perditio per By. hoc dicit ad

solutionem legis. ff. de acti. empt. et ve. iulianus. §. si quis a pupillo. vbi pupillus videtur sine tutoris auctoritate non seruat fidem exproxi quod tamen sibi seruare tenet. Item ut dicit ibi fuit culpa prebentis cum pupillo sine tutoris auctoritate si vero culpa deesset quod prebit cum auctoritate tutoris restituito in integrum pupillo eque subueniret exproxi ut sibi. C. de reputa. que si. l. vni. et si aduer. cre. l. i. et ii. C. Præ gl. potest exemplum secundo successiue signat duo preia et soluit. tertio instruit. In prima gl. ibi cum proponas By. allegat. C. de transact. si quis maior et. l. si diuersa. ff. de inoffi. testa. si institu. in pnc. et ff. loca. qro. §. inter locatorem. et ibi cum effectu. ff. cod. ti. cu. par in si.

Tunc regule conueniunt tres principales rationes ad quas premita duas que non sumantur que breuissime. i. rationem damasi quartam de iureiurando que querit si seius iuret dare de ces titio si ipse titio dabit sibi stichum et titio iurauit dare seio stichum si dabit decem quis eorum teneat primo implere permissus. C. Allegat illud teneri qui primo fuerit requisitus per decre. peruenit. ij. de iureiura. q. dicit ibi permittentem non teneri si prestat reliquum conditioni non paruisse et hoc prestare non potest nisi fuerit requisitus et non seruauerit. permissus ergo et. C. Soluit illum qui petit teneri plus implere. per ro. q. q. sub perditioe permissus non tenet alteri nisi conditio impleatur insti. de vb. obl. §. ex conditionali. oz. igitur illum plus implere si petere vult alias nulla petitio cum nulla sit alteri mora. ff. de vb. oblig. si pupillus. C. Est filius quod Jo. de deo quis plus teneat probare excipiens vel repticans de quo satis scripsi de exceptione a nobis in summa sic. circa sextum. adducit etiam regulam ad rationem officiales xvj. qua querebat si. A. et B. facerent pacem permittentes in uicem centum si alter alterum offenderet demum cum. A. vulnerasset fratrem. B. ipse. B. turbatus vulnerauit ipsius. A. an ipse A. possit penam petere. Sed ampliando rationes. Secundo videamus an retentis terminis locus esset pene si horum alter cum alteri uxore adulterat esset. C. Tertio querunt legiste quod si alter ex his alterum tunc banitum offendat vel occidat quod lex municipalis permittit. C. Ad penam principalem quod. A. penam petere non possit allegat Bar. tres rationes. secundo quatuor in priu tertio ponit ipsius solutio et solutionis declaratio. Primo inducit quod in generali obligatioe non veniunt que verisimiliter quis non esset concessurus in specie hoc eod. ti. in generali cum concore. cum autem in specie nullus prederet non defendere vel vindicare fratrem ergo ex illa penali stipulatione que niri non poterit precipue cum videatur bonos mores et preius naturale non iniurare fratrem et sic non obligat. ff. de verb. oblig. generaliter et. l. seq. C. de pact. pacta que contra. §. de pact. c. vlti. et turpis permissio seruanda non est ut ibi et hoc eo. titu. in malis cum concore. Secundo iustum dolorem habuit ille. B. propter quem excusari debet a pena de sen. exc. si vero. §. vlt. C. de adulte. grachus. caret enim vitio inconsultus calor ira cundie. ij. q. iij. §. notandum. C. Tertio que de nouo emergunt indigent auxilio. sed istud est tale ergo et. §. de iura. calu. c. ceterum cum concore. subintelligebatur ergo in permissioe illa nisi ille se et suos offenderet et sic ex vi subintellectus illius ille. B. dicatur immunis a pena de iureiur. quemadmodum. C. In contrarium allegatur quod stipulatio fuit honesta de non offendendo et de pace seruanda non fuit ergo violanda supra de pac. c. j. et. ij. ff. de pac. l. prima. constat autem quod. A. per B. vulneratus fuit ergo locus est pene pretere. C. de pac. si pacto quo penam. xxij. di. q. q. de arbi. dilecti in si. C. Secundo cum nil fuerit cogitatum de fratre ergo haberi debet per omisso. ff. de verb. oblig. quicquid. ff. de transact. cum aquiliana. C. eod. si de certa. C. Tertio cum permissio de non offendendo fuerit indefinita et in ea nil exceptum ergo generaliter est intelligenda. xij. distin. c. primo. et prima questione iij. saluator. xv. q. j. nec is qui. C. Quarto cum non licuerit isti. b. propria auctoritate viciari. C. de iudi. nullus. et ne quis i sua causa. l. vni. et. xvj. q. vi. placuit. ff. de met. causa. l. extat ergo fecit iniurias et offensam et sic locus est pene. C. Soluebat dicens Alzone et Hug. dixisse illum. B. absol-

uendū a pena cum fratre iuuare posset nō obstante stipula-
tiōe penali. Certitudinaliter hec solutio esset vera si ille. b.
defendendo fratre vulnerasset illum seruato moderamine
s. eod. lib. de sen. excō. dilecto. fed questio loqui videt de vl
ciscente nec dubitat an iste. B. teneat pena iuris cōis vel
municipalis nec de illa pena querit sed de puentionali si sti
pulatio ita esset concepta q̄ ille. A. vulnerādo fratre. B.
incidisset in penā planū esset q̄ ab illo. B. posset. A. penā
exigere q̄ aut dicim⁹. B. nō incidere ex quo ille. A. fregit
pacta de iure iur. peruenit. ij. C. de pact. cum pponas. ij. 2 d
transac. l. siue apud. 2. l. si quis maior. ff. de arbi. si duo in fin.
aut si actū esset penam totiens cōmitti 2c. vt ibi incidere s̄
fieret cōpensatio vt. s. de pe. constitut⁹ 2 hoc no. in glo. vbi
vero stipulatio ita fuit stricte concepta q̄ solum paciscētis
offensam includit tūc pcedit dubiū. **C** Scda questio fuit
Joan. de bayfio fratris archi. 2 formabat eam cū fuit p̄m
penale q̄ vnus reliquū nō offenderet psonaliter vel realit.
• **C** Et q̄ ille adulterans incidere in penā p̄batur trib⁹ ra
tionibus 2 p̄rium alijs tribus tertio soluitur 2 duob⁹ cōtra
rijs respondeat. **C** Primū ergo sic p̄batur pax est vincū
charitatis. s. de iudi. nouit v̄si. l. 3 aut. ad cuius obseruantā
quilibet ex p̄cepto tenet ad Ro. xij. j. ad corinth. viij. iij. q.
vi. hoc quippe in si. xj. q. ij. inter verba. s. eo. li. de re iudi. ad
apostolice post p̄nc. s̄ctus ergo inuis sup illa licitus ergo
seruādu. s. de pact. c. j. ff. eo. l. j. 2. l. epistola. s. pactū in pe
nam ergo accessoriā licito cōtractui incidit illud nō seruās
hoc eo. tit. accessoriū cum concor. Nam vt dicunt legisse in
pactis scōm legem 2 p̄ncipale 2 accessoriū vt no. C. de pac.
pacta que cōtra. **C** Scdo sic illa verba stipulatiōis de nō
offendendo realiter nec psonaliter possunt intelligi actiue
ex parte offendētis scilicet q̄ nō offenderet nec cum psona
nec cum rebus sed iste actu psonali corpaliter offendit ad
ulterando ergo locus est pene 2 q̄ talis intellectus sit am
plectēdu. p̄bat fauor pacis 2 odium adulterātis hoc eod.
ri. odia. q̄ aut adulterando videat offendisse p̄ in autē. vt
cuz de appel. cogno. s. causas 2 quid dicat no. s. de iure iur.
quintavallis. Item maritus iure mariti agit ad penā capi
tio. C. de adulte. q̄uis fortius ergo ad penā conuētionales
nam que per legē possumus 2 per pactū. ff. de pact. non im
possibile 2 in penalib⁹ stipulatiōibus nō inspicimus quid in
ter sit. sed que sit q̄stias stipulationis. ff. de verb. obli. stipu
latio ista. s. alteri. **C** Tertio sic constat ex iniuria scā vxori
maritū agere posse iniuriarū. ff. de iniur. l. j. s. vlti. patz ergo
cum offensuz nec iuuat q̄ mulier p̄senserit q̄ speciale est p
pter delicti magnitudinē. C. de epis. 2 cler. l. raptos. 2 de
raptu vir. l. j. facit de sent. excō. contingit. j. Constat etiā q̄
vir 2 vxor sunt vna caro 2 sibi cōicant act⁹ spirituales. xxx.
q. iij. sciscitat 2. c. si quis vnus de cogna. spiritu. martin⁹. 2
sunt vnū corpus. xxxvij. q. ij. agatosa. cui⁹ corporis caput est
vir. xxxij. q. v. cum caput. in mēbris ergo caput offendit de
pe. dif. j. vulgaris 2 peruerfor est iuris mariti qui eius vxorē
sciens cognoscit. xxxij. q. cum p bellicā 2 tanta est iter cōiu
ges cōnexio qd vsus viro p̄cessus competit 2 vxori. ff. d vsu
2 ba. l. ij. q̄ nec debet ad imparia iudicari de diuor. gaude
mus. nō obstat q̄ stipulatio est stricti iuris q̄ sepe extra id
qd agitur nascit obligatio. s. eod. lib. de despon. impu. c. j. 2
ff. cōmo. si is qui. s. fina. In contrariū q̄ agere nō possit vi
detur q̄ iure civili adulter punif capite. C. de adul. quoniā
2. l. q̄uis 2 d iura. ca. clericus deponif. lxxxj. distin. presby.
ter. quelibet aut etiam modica pena corpalis maior est qua
libet pecuniaria. ff. de pe. in seruoꝝ penis aut a iure statutis
debemus esse contenti. de offic. delega. de causis in fine. nec
nostro ingenio pecuniarias inuere vel stipulari debemus 2
sic stipulatio videtur inutilis nec ex illa agi potest instit. de
inuti. stipu. maxime cum iudex corporalem penā in pecunia
riam cōmutare nō possit de pen. licet. 2 illa pena sit infligen
da que magis timef. xxxij. q. iij. ea vidicta 2. s. vt lit. non cō
tecta. quoniam. 2 pena corporalis vel vt publica preferēda
est pecuniarie vt p̄uate facit de postu. p̄zela. bone. C. de ca
du. rollen. l. vni. **C** Secūdo sic dicit lex q̄ audiendus nō

est qui vindicte domus sue cōmodum pecuniarium propo
nere nō erubuit. ff. de adul. l. miles. s. locer. Itēz cōstat istuz
in sui persona nō offensuz. realiter autem non potest dici of
fensus cum vxor non contineatur appellatione rerum. ff. de
vsur. in pecudum. **C** Tertio sic. constat stipulatione esse
stricti iuris nec egrediuntur personas in eis expressas. ff. de
verbo. obligatio. quicquid 2 no. de exceptio. cum venerabi
lis 2 ex ea sola veniunt de quibus est actuz de causa possel.
cum ecclesia cum concord. nisi vbi lex exprimit tacite agi. ff.
si certum peta. cum quid. 2 non expressa censent obmissa d
translati. inter. 2 in potestate ipsius fuit legem apertius di
cere fiat ergo interpretatio contra eum hoc eod. titul. con
tra eum cum concord. maxime cum promptiores simus ad
absoluendum de p̄batione ex litteris.

C Solutio q̄ per vltima iura sibi videtur illum agere nō
posse. dicit autem non obstat q̄ allegatum est de articulis
quibus actus in personam viri p̄ducitur ad mulierem quia
illud est de fictiōe iuris quod dicitur q̄ sunt vna caro expo
nitur ideft ad vnam carnem procreandam.

C Tertiam questionē legisarum non p̄sequor quam di
sputauit Jac. de bel. 2 locauit eam. C. vt infra certū tem. cri.
questi. terminetur ibi vide in. iij. questione. Et obmissis alle
gationibus distinguendo soluit q̄ si ille bannitus erat q̄
p̄didit patriam occidens non tenetur ad penam. C. de abo
li. l. fallaciter. s. final. ff. de cap. 2 postli. re. l. postliminij. s. fi
lius. Idem si q̄ aliā causam sed occisus est dum patrem im
pugnaret. ff. de reli. l. minime. si vero aliter fuit occisus si ex
delicto sunt bona publicata 2 est bannitus tunc similis est
deportato vt no. institui. quib. mo. ius pa. po. sol. s. relegati
sed deportatus caret herede. ff. de testa. eius qui. 2 de iniur.
testa. si q̄ filio. s. irritū de leg. iij. l. i. s. hi q̄ ergo nō est q̄ pe
nam petat. vbi vō bona bāniti publicata nō sunt tūc nō licu
it rūpere pacē 2 eius hēdib⁹ tenebit ad penam l. 3 bānitus
in loco agere nō potuisset p̄pter offensaz ar. insti. de. v. obl.
s. ex p̄ditiōali. C. vt actio ab here. 2 hēdē. l. j. ff. de euic.
si p̄ prudentiā. s. ne mirū. C. de inoffi. dona. l. ij. 2 si in frau.
pa. l. i. 2. ii. Et p̄ solutione p̄rioz notabat q̄ statutū non iu
bet occidi l. 3 illud p̄mittat nō debuit ergo ille pacē volūta
rie rūpere ex p̄missione statuti. **C** Coradus qui disputauit
hanc q̄onem in tali bānito p̄pter homicidiū soluit simplici
ter stipulationē penale nō cōmissam: p̄mo q̄ lege cauet q̄
p̄pter bonū publicū qd versatur in punitione maleficioꝝ p̄
uata lex 2 p̄uentionalis rumpit. ff. ad fill. si quis in graui. s.
vtrū. scdo q̄ p̄ legis p̄missione supuenientē causatā ex ali
cui⁹ maleficio non solū tollit lex cōis sed etiā puata siue cō
uentionalis. ff. de ver. obli. si seruū 2 de leg. i. l. quid ergo. s.
si heres. tertio q̄ iste videt oino alijs tpe occisionis ab eo
qd erat tpe stipulationis. ff. ad treb. l. ex facto. s. ex facto ibi
post deportationē vō suspectos quasi ab alio 2c. quarto in
ducit glo. in autē. de man. p̄n. s. neq̄ aut homicidas in. j. gl.
que inuit q̄ homicidis raptosib⁹ virginū 2 adulteris termi
nus nō est dandus 2 datus nō est obseruandus.

C Regule. ff. huius littere. s. sunt he.

f **Emine** ab oibus officijs civilib⁹ vel pu
blicis remote sunt 2 iō nec iudi
ces eē possunt nec magistratū gerere nec postu
lare nec p̄ alio interuenire nec p̄curatores existere.
C Item ipubes oibus officijs s̄ilibus d̄z abstinere.
Triosi vel eius cui bonis interdicit nulla voluntas.
Ructus rei est vel pignozi dare licere.
Raudis iterpretatio semp in iure civili nō ex euentu
dūtaxat sed ex concilio quoq̄ desiderat.
Alius familias neq̄ retinere neq̄ recupare neq̄ adi
pisci possessionē rei peculiaris videt.
Ere i oibus iudicijs penalib⁹. 2 etati 2 ipudētie suc
curritur.
Actū a iudice qd ad offiū ei⁹ nō ptinet ratū non est.
Auoꝝabiliores rei potius q̄ actores habent.

fere